บทคัดย่อ

178777

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นการศึกษาถึงการพิจารณาคดีอาญาในศาลสูง โดยศึกษาเฉพาะการพิจารณาปัญหาข้อเท็จจริงในศาลชั้นอุทธรณ์ การที่กฎหมายให้สิทธิแก่ผู้มีอรรถคดีในการอุทธรณ์คำพิพากษาศาลชั้นต้นในปัญหาข้อเท็จจริงไว้เกือบจะเสรี มีการจำกัดห้ามบ้างเป็นบางกรณี เมื่อกฎหมายให้มีการอุทธรณ์ปัญหาข้อเท็จจริงได้ ศาลชั้นอุทธรณ์จึงเป็นศาลพิจารณาชั้นที่สอง (Second Trial Court) มีหน้าที่ค้นหาความจริงเช่นเดียวกับศาลชั้นต้น ซึ่งต้องพิจารณาทั้งปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมาย ในการที่กฎหมายให้สิทธิผู้มีอรรถคดีสามารถอุทธรณ์คำพิพากษาได้ก็เนื่องมาจากเจตนารมณ์ของกฎหมาย ต้องการให้มีการตรวจสอบแก้ไขความผิดพลาดทั้งการใช้กฎหมายและการฟังข้อเท็จจริงของศาลที่ตัดสินในครั้งแรก เพื่อให้ผู้มีอรรถคดีได้รับการตัดสินด้วยความถูกต้องยุติธรรมที่สุด กฎหมายจึงเปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบแก้ไขความผิดพลาดโดยการให้ได้รับการพิจารณาจากศาลที่มีลำดับสูงกว่าอีกครั้ง

ในการพิจารณาคดีอาญา ถ้าเป็นปัญหาข้อกฎหมายจะไม่มีความยุ่งยาก เนื่องจากศาลต้องดูจากตัวบทกฎหมายซึ่งมีบัญญัติไว้แล้ว แต่ถ้าเป็นปัญหาข้อเท็จจริงไม่สามารถดูได้จากตัวบทกฎหมาย เป็นเรื่องที่จะต้องพิสูจน์กันด้วยพยานหลักฐาน โดยศาลต้องออกนั่งพิจารณาคดีด้วยการสืบพยานชั่งน้ำหนักความน่าเชื่อถือจากพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความจริง ตามหลักของศาลพิจารณา (Trial Court) การพิจารณาอุทธรณ์ปัญหาข้อเท็จจริงในคดีอาญาเป็นการตรวจสอบความจริงโดยศาลชั้นอุทธรณ์ซึ่งทำหน้าที่เป็นศาลพิจารณาชั้นที่สอง (Second Trial Court) การตรวจสอบความจริงเป็นเรื่องที่ต้องใช้วิธีการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน ซึ่งศาลชั้นอุทธรณ์จะต้องได้ฟังได้เห็นพยานหลักฐานนั้นด้วยตนเอง จึงจะสามารถชั่งน้ำหนักความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานได้ถูกต้องตรงกับความจริง ซึ่งจะทำให้คำพิพากษาหรือคำวินิจฉัยคดีมีความถูกต้องเที่ยงธรรม แต่จะเห็นได้ว่าตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน ทางปฏิบัติในการพิจารณาปัญหาข้อเท็จจริงในคดีอาญาของศาลอุทธรณ์ตามกฎหมายไทย ยังคงพิจารณาความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานจากสำนวนคดีเป็นหลัก ในขณะที่ศาลอุทธรณ์พิจารณาปัญหาข้อเท็จจริงในคดีอาญาต้องทำหน้าที่เป็นศาลพิจารณาในชั้นที่สอง (Second Trial Court) มีหน้าที่ค้นหาความจริง จึงต้องมีหน้าที่ชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานด้วยการพิจารณาคดีโดยมีการสืบพยาน เพื่อศาลจะได้ฟังถ้อยคำได้สังเกตอากัปกิริยาท่าทางของพยานบุคคลด้วยตนเอง อันจะช่วยให้การชั่งน้ำหนักความน่าเชื่อ

178777

ถือของพยานหลักฐานในการวินิจฉัยชี้ขาดข้อเท็จจริงในคดีนั้นมีความถูกต้อง การที่ศาลอุทธรณ์พิจารณาปัญหาข้อเท็จจริง โดยการชั่งน้ำหนักความน่าเชื่อถือจาก พยานหลักฐานในสำนวนที่ศาลชั้นต้นวินิจฉัยมาแล้วจึงเท่ากับศาลอุทธรณ์ฟังพยานบอกเล่ามิได้นั่งพิจารณาด้วยตนเอง แต่พิจารณาจากพยานหลักฐานที่รับฟังมาจากบุคคลอื่นอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งเป็นวิธีปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องตามหลักกฎหมายที่ถูกมองข้ามมาเป็นเวลาช้านาน

ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ยังได้ศึกษาให้เห็นถึงวิธีการปฏิบัติในการพิจารณาปัญหาข้อเท็จจริงในศาลสูงต่างประเทศซึ่งทำหน้าที่เป็นศาลพิจารณาชั้นที่สอง (Second Trial Court) ทั้งประเทศที่ใช้กฎหมายระบบซีวิลลอว์ และประเทศที่ใช้กฎหมายระบบคอมมอนลอว์ ซึ่งจะเห็นได้ว่าศาลสูงที่ทำหน้าที่เป็นศาลพิจารณา (Trial Court) การพิจารณาปัญหาข้อเท็จจริงในคดีอาญามีการตรวจสอบความจริงด้วยการพิจารณาคดีโดยวิธีการสืบพยาน เปิดโอกาสให้คู่ความนำพยานหลักฐานมาสืบใหม่ในประเด็นที่คู่ความอุทธรณ์โต้แย้ง เพื่อชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในการค้นหาความจริง ซึ่งเป็นการปฏิบัติตามหลักของศาลพิจารณา (Trial Court) เนื่องจากศาลที่ทำหน้าที่เป็นพิจารณา (Trial Court) จะต้องฟังข้อเท็จจริงเป็นยุติ จึงต้องมีหน้าที่ชั่งน้ำหนักความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานเพื่อค้นหาความจริงแท้ให้ปรากฏก่อนการวินิจฉัยชี้ขาดข้อเท็จจริงในคดี ตามแนวความคิดที่ว่า ถ้าไม่ได้ฟังหรือได้เห็นพยานหลักฐานด้วยตนเอง ก็ไม่อาจเข้าไปก้าวก่ายความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานที่ศาลชั้นต้นได้วินิจฉัยไว้แล้ว ในขณะที่มีความแตกต่างจากการพิจารณาปัญหาข้อเท็จจริง ในคดีอาญา ของศาลสูง ตามระบบกฎหมายไทย ซึ่งทำหน้าที่เป็นศาลพิจารณาปัญหาข้อเท็จจริงในคดีอาญา โดยไม่มีการสืบพยานเพื่อชั่งน้ำหนักความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานด้วยตนเอง แต่จะพิจารณาจากพยานหลักฐานในสำนวนที่ศาลชั้นต้นได้วินิจฉัยไว้แล้ว การพิจารณาปัญหาข้อเท็จจริงในคดีอาญาของศาลอุทธรณ์ตามกฎหมายไทย จึงไม่เป็นไปตามหลักของศาลที่ชี้ขาดข้อเท็จจริง ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า เป็นปัญหาสำคัญต่อความยุติธรรม ซึ่งต้องได้รับการแก้ไขให้ถูกต้อง เพื่อให้การพิจารณาคดีอาญาในศาลสูงของไทยทั้งในปัจจุบันและอนาคตมีความถูกต้องเที่ยงธรรม